

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.017.03.2018

P/18/039

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/039 – „Realizacja rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych”.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Zdzisław Błauciak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/140/2018 z dnia 5 czerwca 2018 r. 2. Lech Kowalczyk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/159/2018 z dnia 28 czerwca 2018 r. <i>[Dowód: akta kontroli str. 1-2]</i>
Jednostka kontrolowana	Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego Krzyżowa 7, 58-112 Grodziszczce (dalej: „Fundacja”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Członkowie Zarządu Fundacji, Pan Robert Żurek – od 24 września 2014 r. i nadal oraz Pani Dorota Krajdocha od 19 maja 2018 r. i nadal ¹ . <i>[Dowód: akta kontroli str. 128-132]</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie² Najwyższej Izby Kontroli, w okresie objętym kontrolą³, Fundacja⁴ w sposób prawidłowy realizowała zadania publiczne (projekty) w ramach Rządowego Programu na Rzecz Aktywności Osób Starszych (dalej: „Program, ASOS”), tj.m.in.: [1] w pełni wykonała działania przewidziane w zawieranych umowach na realizację projektów i w załączonych do tych umów ofertach; [2] przestrzegała przepisów i procedur obowiązujących przy wykorzystaniu środków publicznych; [3] uzyskała zakładane efekty oraz prawidłowo prowadziła ewaluację Programów ASOS.

Stwierdzona w wyniku kontroli nieprawidłowość w zakresie nieprowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi środków pochodzących z dotacji, w związku z realizacją Programu ASOS w 2016 r., do czego Fundacja była zobowiązana na podstawie „Regulaminu otwartego konkursu ofert w ramach ASOS na lata 2014-2020 – Edycja 2016” (dalej: „zasady ASOS”), nie miała negatywnego wpływu na realizację tego Programu.

¹ Do dnia 31 grudnia 2017 r. Prezesem Zarządu Fundacji „Krzyżowa” był Rafał Borkowski. Od dnia 1 stycznia 2018 r. nie został powołany Prezes Zarządu Fundacji „Krzyżowa”. Stosownie do statutu Fundacji, Zarząd reprezentuje Fundację w obrocie prawnym – do złożenie ważnego oświadczenia woli w imieniu Fundacji potrzebne jest współdziałanie przynajmniej dwóch Członków Zarządu lub jednego członka wraz z pełnomocnikiem.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje trójstopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Lata 2013–2018 (I półrocze).

⁴ Fundacja prowadzi działalność nieodpłatną (pożytku publicznego) oraz odpłatną (gospodarczą) jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego – została wpisana do Krajowego Rejestru Gospodarczego (Nr KRS: 0000084948).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawdliwość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie

1.1. W latach 2013-2018 (I półrocze) Fundacja zrealizowała dwa zadania publiczne dotowane z Programu ASOS, w ramach Priorytetu II „Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową”, kierunku działania „Zajęcia w obszarze kultury i sztuki, w tym angażujące różne pokolenia”. Celem głównym zadań był rozwój aktywności społecznej osób starszych poprzez stworzenie i poprawę warunków umożliwiających aktywną integrację wewnątrz- i międzypokoleniową oraz wykorzystanie i zagospodarowanie potencjałów i zasobów tkwiących w seniorach i w różnorodności pokoleń.

W obu tych projektach udział wzięło po 120 osób w wieku powyżej 60 lat (dalej: „seniorzy”) oraz po 45 osób w wieku do 35 lat (dalej: „juniorzy”) z trzech powiatów województwa dolnośląskiego (świdnickiego, wałbrzyskiego i dzierżoniowskiego).

a). W 2016 r. w ramach Programu ASOS realizowano w okresie od 1 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. zadanie pn. „Tradycja łączy pokolenia” na podstawie zawartej w dniu 6 września 2016 r. umowy⁵ z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Socjalnej (dalej: „MRPiPS” lub „Minister”). Aneksiem z dnia 27 grudnia 2016 r. wprowadzał zmiany do tej umowy w kosztorysie projektu skutkujące w szczególności przesunięciem kosztów z tytułu usług transportowych pomiędzy pozycjami kosztów merytorycznych (I kategoria kosztów), bez zmiany ich łącznej wysokości.

Zadanie zostało zrealizowane zgodnie z umową w zakresie określonym w ofercie Fundacji⁶ złożonej w dniu 15 kwietnia 2016 r. oraz w zatwierdzonym kosztorysie.

Całkowity koszt realizacji Projektu wyniósł 209 500 zł i został sfinansowany ze środków pozyskanej dotacji z Programu ASOS w kwocie 188 460 zł⁷ (90%) oraz ze środków Fundacji w wysokości 21 040 zł⁸ (10%). Procentowy udział dotacji w całkowitych kosztach zadania spełniał wymogi wynikające z umowy zawartej z Ministrem (nie więcej niż 90%).

Przyznane i wykorzystane środki dotacji (188 460 zł) były o 11 530 zł (o 5,8%) niższe od kwoty dotacji wnioskowanej w ofercie Fundacji (199 990 zł). W związku z powyższym Fundacja dokonała zmian w kosztorysie ofertowym, wprowadzając oszczędności w pozycjach dotyczących wynajmu sal (część zajęć odbyła się w terenie), obsługi księgowej i wydruku plakatów promocyjnych. Skorygowany kosztorys został zatwierdzony przez MRPiPS, a wprowadzone oszczędności nie skutkowały ograniczeniem zakresu zrealizowanych działań.

Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania Fundacja złożyła według wymaganego wzoru⁹ w dniu 31 stycznia 2017 r., tj. w terminie wymaganym umową¹⁰. Wykazany w nim zakres wykonanych działań wynikał z przyjętej oferty i zatwierdzonego

⁵ Ramowa umowa o realizację zadania publicznego w ramach ASOS na lata 2014-2020 nr 12451/2016/ASOS.

⁶ Oferta realizacji zadania publicznego składana w 2016 r. na podstawie ASOS na lata 2014-2020 (nr oferty: 12451).

⁷ Tj. 100% przyznanej Fundacji dotacji z ASOS.

⁸ W tym: z finansowych środków własnych – 12 340 zł i z wkładu osobowego (świadczenia wolontariuszy) - 8 700 zł.

⁹ Tj. wg wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz.U. z 2011 r., Nr 6, poz. 25).

¹⁰ Do 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.

kosztorysu. Sprawozdanie to zostało zaakceptowane przez MRPiPS w dniu 27 lutego 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 22-113, 254, 498-502]

b). W 2017 r. w ramach Programu ASOS w okresie od 1 marca 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. realizowane było zadanie pn. „Tradycja łączy pokolenia” na podstawie umowy¹¹ zawartej z Ministrem w dniu 3 lipca 2017 r., które Fundacja zrealizowała zgodnie z umową oraz ofertą¹² złożoną w dniu 28 grudnia 2016 r.

Całkowity koszt realizacji Projektu wyniósł 280 172 zł i został sfinansowany ze środków pozyskanej dotacji z ASOS w kwocie 198 952 zł (71%) oraz ze środków Fundacji w wysokości 81 220 zł¹³ (29%). Procentowy udział dotacji w całkowitych kosztach zadania spełniał wymogi wynikające z umowy zawartej z Ministrem (nie więcej niż 71,1%).

Wykorzystane przez Fundację środki dotacji (198 952 zł) były o 0,5% (o 1 048 zł) niższe od kwoty wnioskowanej (200 000 zł) i otrzymanej. Niewykorzystane środki (1 048 zł)¹⁴ Fundacja zwróciła na rachunek MRPiPS w dniu 28 grudnia 2018 r., tj. terminie określonym w umowie¹⁵.

Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania Fundacja złożyła według wymaganego wzoru w dniu 25 stycznia 2018 r., tj. w terminie określonym umową¹⁶. Wykazany w nim zakres wykonanych działań wynikał z przyjętej oferty i kosztorysu. Sprawozdanie to zostało zaakceptowane przez Ministra w dniu 15 marca 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 133-168, 254, 410-462]

W 2018 r. Fundacja realizowała zadanie publiczne dotowane z Programu ASOS¹⁷ pn. „Tradycja łączy pokolenia” na podstawie umowy¹⁸ zawartej w dniu 2 lipca 2018 r. z Ministrem. Stosownie do zapisów ww. umowy: [1] zadanie było realizowane w okresie od 1 marca 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. w partnerstwie z Gminą Strzegom – Dzienny Dom Pobytu „Senior-Wigor”¹⁹; [2] Projektem objęto łącznie 200 osób, w tym 155 seniorów²⁰ i 45 juniorów; [3] całkowity koszt zadania miał wynieść 219 160 zł i miał być sfinansowany ze środków dotacji z Programu ASOS w kwocie 141 160 zł (64,4%) oraz z wkładu własnego Fundacji w wysokości 78 000 zł (35,6%).

Przyznane środki dotacji w kwocie 141 160 zł wpłynęły na rachunek Fundacji w dniu 5 lipca 2018 r. Były one niższe o 29,4% (o 58 840 zł) od środków zgłoszonych w złożonej ofercie na realizację przedmiotowego zadania (200 000 zł). W związku

¹¹ Ramowa umowa o realizację zadania publicznego w ramach ASOS na lata 2014-2020 nr 14067/2017/ASOS.

¹² Oferta realizacji zadania publicznego składana w 2016/2017 r. na podstawie ASOS na lata 2014-2020 (nr oferty: 14067).

¹³ W tym: z finansowych środków własnych – 41 220 zł i z wkładu osobowego (świadczenia wolontariuszy) – 40 000 zł.

¹⁴ Były wynikiem oszczędności w wydatkach z tytułu wynajmu sali i poczęstunku dla uczestników Projektu.

¹⁵ Do 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.

¹⁶ Do 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.

¹⁷ Priorytet II „Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową”, kierunek działania „Zajęcia w obszarze kultury i sztuki, w tym angażujące różne pokolenia”.

¹⁸ Ramowa umowa o realizację zadania publicznego w ramach ASOS na lata 2014-2020 nr 15980/2018/ASOS.

¹⁹ Na potrzeby projektu Fundacja (Partner Wiodący) zawarła w dniu 19 grudnia 2017 r. „Umowę o partnerstwo” z Gminą Strzegom – Dzienny Dom Pobytu „Senior-Wigor”. Na podstawie ww. umowy Partner był zobowiązany m.in.: [1] do rekrutacji 10 osób do udziału w projekcie; [2] umożliwienie seniorom spotkań z seniorami-wolontariuszami i udostępnienia sali do takich spotkań; [3] udostępnienia sali na przeprowadzenie warsztatów wewnątrz i międzypokoleniowych; [4] nieodpłatne udostępnienie sal na warsztaty (kulinarne, rękodzielnicze) oraz spotkania eksperckie. Umowa o partnerstwo stanowiła załącznik do umowy zawartej przez Fundację z Ministrem o realizację zadania publicznego.

²⁰ W tym osoby samotne, zagrożone wykluczeniem społecznym ze względu m.in. na chorobę, sytuację finansową, samotność i izolację, zamieszkujące małe miejscowości i tereny wiejskie, osoby z niepełnosprawnościami.

z powyższym, w skorygowanym kosztorysie i harmonogramie przyjętym do umowy Projektu ograniczono - w stosunku od złożonej oferty - zakres jednego z działań (zrezygnowano z przeprowadzenia warsztatów teatralnych).

Celem głównym zadania była poprawa i wzrost aktywności społecznej seniorów stworzenie warunków do integracji wewnątrzgeneracyjnej poprzez realizację działalności Wolontarystycznej Seniorów.

[Dowód: akta kontroli str. 169-254, 498-502]

Fundacja ponadto składała oferty na realizację zadania publicznego w ramach Programu ASOS w 2013 r. pn. „Aktywizacja przez sztukę”²¹ i w 2014 r.²² pn. „Spektakl życia”²³, które nie zostały przyjęte do dofinansowania²⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 18, 298-299]

1.2. Działalność Fundacji objęta środkami dotacji z Programu ASOS miała charakter nieodpłatny. Złożone przez Fundację oferty (Edycja 2016, 2017 i 2018) nie przewidywały pobierania opłat od beneficjentów. W sprawozdaniach końcowych Projektów (Edycja 2016 i 2017) nie wykazano przychodów uzyskanych przy ich realizacji.

[Dowód: akta kontroli str. 18, 46, 57, 89, 132, 136, 151, 215, 228]

1.3. W ramach realizacji zadań Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. Fundacja zatrudniała na podstawie umów–zleceń osoby/trenerów do przeprowadzenia odpowiednich działań/warsztatów. W 2016 r. z 10 trenerami zawarto 12 takich umów, natomiast w 2017 r. z 10 trenerami 18 umów²⁵. Kadre trenerską dobierano na podstawie kwalifikacji i kompetencji osób przewidzianych do zatrudnienia w Projekcie. Były to osoby o wysokich – zdaniem Fundacji – kwalifikacjach, z którymi Fundacja stale współpracowała również przy realizacji innych projektów²⁶.

Jak wskazała Członek Zarządu kwalifikacje trenerów potwierdzały składane przez nich CV wraz z dokumentami świadczącymi o posiadanych uprawnieniach i kwalifikacjach²⁷ przedstawiane Fundacji przy podpisywaniu umów. Już na etapie opracowywania ofert w ramach Programu ASOS Fundacja posiadała rozeznanie, który specjalista najlepiej wykona powierzone zadanie w danej dziedzinie. Wykaz osób przewidzianych do realizacji Projektu²⁸ oraz posiadane przez nie kompetencje²⁹ każdorazowo zamieszczano w ofertach do Programu ASOS³⁰.

²¹ Projekt przewidywał dwie formy wsparcia, tj. zajęcia arteterapeutyczne oraz warsztat taneczny z elementami tanga argentyńskiego.

²² Fundacja nie aplikowała o środki w ramach ASOS w 2015 r.

²³ Projekt zakładał wsparcie seniorów w ramach warsztatów: „Tożsamość generacyjna w reportażu” – celem warsztatu było utrwalenie opowieści o doświadczeniach życiowych najstarszego pokolenia; „Biografia jako inspiracja teatralna” – stworzenie spektaklu, w którym zostaną wykorzystane opracowane wcześniej indywidualne losy seniorów oraz wyjazdy do teatru jako forma zachęcenia seniorów do udziału w życiu społecznym i kulturalnym.

²⁴ Oferta złożona przez Fundację w 2013 r. nie została przejęta do dofinansowania z powodu zbyt małej liczby otrzymanych punktów, natomiast oferta z 2014 r. została odrzucona z przyczyn formalnych (brak wymaganego podpisu reprezentacji Fundacji zgodnego z KRS, brak załączonego wymaganego pełnomocnictwa do reprezentowania Fundacji).

²⁵ Cztery osoby spośród trenerów prowadziły zajęcia zarówno w 2016 r., jak i w 2017 r.

²⁶ Fundacji od początku lat 90 tych ubiegłego wieku realizowała ponad 120 projektów rocznie

²⁷ Np. kserokopie dyplomów, zaświadczeń itp.

²⁸ W imienia i nazwiska.

²⁹ Wykształcenie, ukończone kursy specjalistyczne, doświadczenie zawodowe oraz w realizacji projektów.

³⁰ W części oferty „Zasoby kadrowe przewidziane do zaangażowania przy realizacji zadania publicznego”.

Określone w umowach z trenerami i rozliczane przez Fundację stawki usług trenerskich wynosiły 100 zł na godzinę brutto w 2016 r. oraz od 80 zł do 100 zł brutto za godziną w 2017 r.³¹.

Wysokość stawek usług trenerskich została wyceniana przede wszystkim w oparciu o stawki takich usług stosowane w innych projektach realizowanych przez Fundację w tym okresie, w szczególności współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)³². W projektach z udziałem EFS maksymalne ich wielkości zostały określone w wytycznych pn. „Zestawienia standardu i cen rynkowych wybranych wydatków i usług typowych dla konkursu nr: POWR.01.02.02-IP.22-32-001/16 w ramach PO WER 2014-2020³³ (dalej: „wytyczne PO WER 2014-2020”). W ww. dokumencie wynagrodzenie trenera określono w wysokości 125 zł za 45 minut zajęć, maksymalne wynagrodzenie psychologa lub doradcy zawodowego w wysokości 100 zł za godzinę pracy³⁴.

Według wyjaśnień Członka Zarządu, Fundacja współpracuje z innymi lokalnymi podmiotami realizującymi projekty zarówno ministerialne, jak i współfinansowane ze środków UE. Z analizy stawek stosowanych przez te podmioty wynikało, że stawki trenerskie na Dolnym Śląsku kształtowały się w granicach między 80 zł a 200 zł brutto za godzinę.

[Dowód: akta kontroli str. 519-565]

Stosownie do zawartych umów oraz zatwierdzonych przez MRPiPS kosztorysów, realizacji zadań publicznych w ramach Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r., źródłem finansowania Projektów w ramach wkładu osobowego Fundacji były świadczenia wolontariuszy. Wartość tych świadczeń została wyceniona jako iloczyn przepracowanych godzin i stawki za jedną godzinę w wysokości 15 zł w 2016 r. i 25 zł w 2017 r. Wykazane wielkości spełniały wymogi stawek za świadczenia wolontariatu wykazane w zasadach Programu ASOS w 2016 r. i 2017 r.³⁵. Wkład własny w formie pracy wolontariuszy (8 700 zł w 2016 r. i 40 000 w 2017 r.) został udokumentowany stosownymi porozumieniami pomiędzy Fundacją a wolontariuszami³⁶. Porozumienia zostały sporządzone według wymaganych wzorów³⁷ i zawierały wycenę tych świadczeń. Praca wolontariuszy została udokumentowana w miesięcznych „Kartach czasu pracy” zatwierdzonych przez koordynatora Projektu.

[Dowód: akta kontroli str. 54-76, 133-145, 392-409]

³¹ W 2017 r. stawki zostały zróżnicowane ze względu na typ pracy i wymagane na danym stanowisku kompetencje.

³² W ramach projektów z udziałem środków EFS realizowanych w latach 2016-2017 Fundacja stosowała i rozliczała stawki wynagrodzeń trenerów w wysokości 100 zł za 45 minut szkoleniowych.

³³ W wykazanym dokumencie określono m.in. stawki za catering na poziomie: 15 zł - przerwa kawowa, 35 zł - obiad/lunch/kolacja, wynajem sali – 55 zł za godzinę zegarową; wynajem sali na spotkania indywidualne – 30 zł za godzinę zegarową, wynajem sali komputerowej - 65 zł za godzinę zegarową.

³⁴ Np. w dokumencie „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2007 roku” wydanym w 2016 r. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rekomendowane stawki brutto za godzinę pracy dydaktycznej wynosiły: wykłady dydaktyczne: 200 - 500 zł; *seminaria i warsztaty szkoleniowe: 100 - 200 zł, treningi psychologiczne: 100-150 zł.

³⁵ Wg zasad ASOS godzina świadczeń wolontariatu (w przypadku prac administracyjnych i pomocniczych) wyceniona była na nie więcej niż 30 zł w 2016 r. oraz na 25 zł w 2017 r.

³⁶ Dziewięć porozumień w 2016 r. i 10 w 2017 r. (w 2017 r. porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich Fundacja - zgodnie z założeniami zadania ASOS 2017 – zawarła 10 seniorami uczestnikami projektu).

³⁷ Tj. wg wzorów stanowiących załączniki do zasad ASOS-Edycja 2016 i 2017.

Handwritten signature

1.4. Koszty wykazane w rozliczeniach Projektów ASOS, tj.:

1. Edycja 2016 - w wysokości 209 500 zł, w tym koszty: merytoryczne (kategoria I) – 182 940 zł (87,3%), obsługi (kategoria II) – 25 830 zł (12,3%) i działań promocyjno-informacyjnych (kategoria III) – 730 zł (0,4%);

2. Edycja 2017 - w wysokości 280 172 zł, w tym koszty: merytoryczne (kategoria I) – 230 172 zł (82,2%) i obsługi (kategoria II) – 50 000 zł (17,8%);

wynikały z wyodrębnionej ewidencji księgowej Fundacji (wyodrębnione zostały analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty podane w rozliczeniach tych zadań). Poniesione koszty były zgodne z zatwierdzonymi kosztorysami Projektów oraz sprawozdaniami z ich realizacji.

[Dowód: akta kontroli str. 77-112, 146-167, 276-290]

Sprawozdania finansowe Fundacji za 2016 r. i 2017 r. zostały objęte badaniem przez biegłego rewidenta³⁸. Według sporządzonej opinii, wykazane sprawozdania sporządzono na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

[Dowód: akta kontroli str. 268-275]

1.5. Rozliczone przez Fundację w ramach Programu ASOS wydatki³⁹ w kwotach, odpowiednio: 200 800 zł⁴⁰ za 2016 r. i 240 172 zł⁴¹ za 2017 r. zostały poniesione w okresie realizacji Projektów na rzecz osób starszych. Badanie łącznie 30 pozycji tych wydatków (po 15 pozycji z każdego roku⁴²) w wysokości, kolejno: 73 010 zł⁴³ (36,4%) za 2016 r. i 78 290 zł⁴⁴ (32,6%) za 2017 r. wykazało, że: 1) wydatki te były przewidziane w budżetach Projektów ASOS Edycja 2016 i 2017; 2) zostały one rozliczone na podstawie dowodów księgowych, stwierdzających wykonanie operacji gospodarczych - dowody te spełniały wymogi dokumentów księgowych, określone w art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁵ oraz zostały opisane zgodnie z zasadami ASOS⁴⁶, tj.: faktury (rachunki) na odwrocie zawierały trwały zapis obejmujący: dane o umowie i zadaniu finansowanym z ASOS, opis merytoryczny zadania, którego płatność dotyczyła (w tym czas i miejsce), przeznaczenie zakupionej usługi, towaru lub opłaconej należności, informację w jakiej części (kwotowo) należność opłacono z dotacji ASOS a w jakiej ze środków własnych; 3) płatności z tytułu ww. wydatków dokonywano w okresie trwania Projektów z rachunku bankowego Fundacji⁴⁷ wykazanego w umowie o realizację zadania publicznego w ramach Programu ASOS, na który przekazano środki dotacji.

[Dowód: akta kontroli str. 300-322]

1.6. W związku z realizacją Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. w ramach II kategorii kosztów – „Koszty obsługi zadania publicznego”⁴⁸ - Fundacja rozliczyła wydatki osobowe z tytułu wynagrodzeń pracowników w części ich zaangażowania

³⁸ Zakład Badań Finansowych „Kryter” sp. z o.o. z Wrocławia.

³⁹ Tj. bez wolontariatu rozliczanego w ramach wkładu osobowego Fundacji.

⁴⁰ W tym: środki dotacji - 188 460 zł; własny wkład finansowy - 12 340 zł.

⁴¹ W tym: środki dotacji - 198 952 zł; własny wkład finansowy - 41 220 zł.

⁴² W tym: po 11 pozycji na najwyższe kwoty i po cztery dotyczące kosztów osobowych.

⁴³ W tym: środki dotacji - 72 240 zł; własny wkład finansowy - 770 zł.

⁴⁴ W tym: środki dotacji - 73 324 zł; własny wkład finansowy - 4 966 zł.

⁴⁵ Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm.

⁴⁶ Regulamin Otwartego Konkursu Ofert w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 - Edycja 2017.

⁴⁷ Fundacja była jedynym właścicielem rachunku.

⁴⁸ W ramach projektów ASOS Fundacja nie rozliczała kosztów administracyjnych (np. opłat za telefon/fax, opłat pocztowych, opłat za dostawę mediów itp.).

w realizację tych Projektów (koordynator Projektu, specjalista ds. rekrutacji i promocji, obsługa księgową)⁴⁹ w wysokości:

1) w 2016 r. - 25 830 zł, sfinansowane środkami dotacji – 13 490 zł (52,2%) i własnym wkładem - 12 340 zł (47,8%).

Środki dotacji w części rozliczonej na finansowanie ww. wydatków osobowych (13 490 zł) stanowiły 7,2% wartości dotacji (188 460 zł). Tym samym zachowany został dopuszczalny udział dotacji w finansowaniu tych wydatków (do 15% wartości dotacji).

2) w 2017 r. – 50 000 zł, sfinansowane środkami dotacji - 8 780 zł (17,6%) i własnym wkładem finansowym – 41 220 zł (82,4%).

Środki dotacji w części rozliczonej na finansowanie wykazanych wydatków (8 780 zł) stanowiły 4,4% wartości dotacji (198 952 zł), przy dopuszczalnym limicie do 20% dotacji.

Rozliczone kwoty kosztów obsługi Projektów były zgodne z kosztorysami zadań w ramach Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r., przyjętymi do finansowania przez MRPiPS. W 2016 r. nie przekraczały kosztów wynagrodzeń normalnie ponoszonych przez Fundację. Przyjęte w ramach Programu ASOS w 2016 r. stawki godzinowe wynagrodzeń⁵⁰ z tytułu obsługi Projektu, tj. koordynatora, specjalisty ds. rekrutacji i promocji oraz obsługi księgowej w wysokości, odpowiednio: 27,38 zł, 25,0 zł i 12,50 zł nie przekraczały stawek powszechnie stosowanych na lokalnym rynku⁵¹. W ramach Programu ASOS w 2017 r. Generator Ofert⁵² w pozycjach dotyczących kosztów obsługi umożliwiał wybór tylko dwóch stawek godzinowych wynagrodzenia, tj. 25 zł lub 75 zł. Przyjęte stawki godzinowe wynagrodzeń z tytułu obsługi Projektu w wysokości: koordynator Projektu - 75 zł i obsługa księgową – 25 zł, były niższe od stawek wynagrodzeń tych pracowników stosowanych w bieżącej działalności Fundacji⁵³. W przypadku specjalisty ds. rekrutacji i promocji przyjęta do rozliczenia Projektu stawka wynagrodzenia w wysokości 75 zł za godzinę była o 54,2% (o 26,35 zł) wyższa od stawki wynagrodzenia tego pracownika stosowanej w bieżącej działalności Fundacji (48,65 zł).

Członek Zarządu wskazała, że przyjęte w ramach Programu ASOS w 2017 r. stawki godzinowe wynagrodzenia koordynatora Projektu oraz specjalisty ds. rekrutacji i promocji w wysokości 75 zł były wyższe od stawek powszechnie stosowanych na lokalnym rynku (36,61 zł⁵⁴). Wyjaśniła, że osoby te są wysokiej klasy specjalistami w pozyskiwaniu środków unijnych i realizowaniu projektów, pełnią odpowiedzialne funkcje w Fundacji i stawki ich wynagrodzeń są stawkami eksperckimi. Kompetencje oraz zakres obowiązków i odpowiedzialności tych osób w ramach Projektu zdecydowanie odpowiadały stawce wynagrodzenia w wysokości 75 zł niż 25 zł za godzinę⁵⁵. Członek Zarządu wskazała ponadto, że przyjęta w ramach Programu

⁴⁹ Powierzenie pracownikom Fundacji pełnienia obsługi projektów ASOS każdorazowo następowało na podstawie pisemnych porozumień do umowy o pracę (oddelegowania).

⁵⁰ Uwzględniające również koszty części składek ZUS pracownika ponoszonych dodatkowo przez pracodawcę.

⁵¹ Średnie wynagrodzenie na Dolnym Śląsku w grudniu 2015 roku wynosiło 4 692 zł brutto, czyli 5 659,02 zł kosztami części składek ZUS pracownika ponoszonymi dodatkowo przez pracodawcę - 35,37 zł na godzinę <https://wynagrodzenia.pl/gus/dane-wojewodzkie>.

⁵² System elektroniczny właściwy do składania i gromadzenia ofert w ramach ASOS, dostępny w Internecie asos.2016.mpips.gov.pl.

⁵³ Stawki te w bieżącej działalności Fundacji wynosiły, odpowiednio 77 zł i 27,55 zł na godzinę.

⁵⁴ Średnie wynagrodzenie na Dolnym Śląsku w grudniu 2016 roku wynosiło 4 856 zł brutto, czyli 5 856,83 zł kosztami części składek ZUS pracownika ponoszonymi dodatkowo przez pracodawcę - 36,61 zł na godzinę <https://wynagrodzenia.pl/gus/dane-wojewodzkie>.

⁵⁵ Nie było innej alternatywy dla ustalenia wysokości tych stawek. Koszty obsługi projektu ASOS 2017 w 82,4% (41 220 zł) zostały sfinansowane wkładem finansowym Fundacji.

ASOS w 2017 r. stawka wynagrodzenia koordynatora Projektu oraz specjalisty ds. rekrutacji i promocji w wysokości 75 zł za godzinę odpowiada stawkom stosowanym przez Fundację przy realizacji innych projektów⁵⁶.

Koszty osobowe (kategorii II) były objęte wyodrębnianą ewidencją księgową prowadzoną dla tych Projektów. Ww. kategoria kosztów została prawidłowo wykazana w sprawozdaniach końcowych z wykonania zadań Programu ASOS za 2016 r. i za 2017 r.⁵⁷

[Dowód: akta kontroli str. 67-76, 81-89, 150-151, 276-290, 368-391, 503-505]

1.7. W Projektach zrealizowanych w ramach Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. nie wystąpiły wydatki niekwalifikowalne⁵⁸. Rozliczenia kosztów tych Projektów nie obejmowały ww. kategorii wydatków.

[Dowód: akta kontroli str. 18, 77-112, 146-167]

1.8. W związku z realizacją Projektów w ramach Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. przestrzegano zasady obrotu bezgotówkowego. Badanie próby kontrolnej obejmującej 30 poniesionych wydatków⁵⁹, wykazało, że były one dokonywane w formie bezgotówkowej (przelewy) z rachunku, którego Fundacja była jedynym właścicielem, wykazanego w umowach o realizację zadania publicznego zawartych z MRPiPS.

Dokonanie płatności gotówkowych, tj. dwóch w 2016 r. na kwotę 196 zł i sześciu na kwotę 1 950 zł w 2017 r., nastąpiło w przypadkach, gdy nie było możliwości zastosowania obrotu bezgotówkowego (zakup opłatka wigilijnego⁶⁰, biletów wstępu do Ogrodu Japońskiego⁶¹, produktów spożywczych⁶² i poczęstunku⁶³ w ramach warsztatów kulinarnych). O dokonaniu płatności gotówkowej każdorazowo dokonano stosownej adnotacji na fakturze (rachunku).

[Dowód: akta kontroli str. 56, 135, 291-297, 300-322]

1.9. Ceny działań dla produktów lub usług przedstawione w przyjętych do finansowania ofertach Projektów Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. zostały ustalane - podobnie jak w przypadku stawek za usługi trenerskie - w oparciu o ceny jednostkowe stosowane w innych projektach realizowanych przez Fundację, w szczególności współfinansowanych ze środków EFS⁶⁴. Ceny te były ustalane na podstawie wytycznych PO WER 2014-2020⁶⁵. Koszty transportu uzależnione były od stawek przewoźników na danym terenie – stawki wynajmu środków transportu zbiorowego⁶⁶ na potrzeby realizowanych projektów ustalano na podstawie rozeznania rynku⁶⁷.

⁵⁶ Np. w projekcie RPO Dolny Śląsk pn. „Każdy jest ważny – program rozwojowy świdnickich szkół”.

⁵⁷ Część II sprawozdania – tabela 1 „Rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów” – wiersz nr II „Koszty obsługi zadań”.

⁵⁸ Tj. wydatki ustanowione w wykazach zawartych w zasadach ASOS dla edycji, kolejno: 2016 i 2017, które nie mogły być finansowane ze środków ASOS.

⁵⁹ Tj. po 15 pozycji w 2016 r. i w 2017 r. (pkt 1.5. wystąpienia).

⁶⁰ 50 zł

⁶¹ Kolejno: 400 zł i 400 zł.

⁶² Kolejno: 127 zł, 219 zł i 54 zł.

⁶³ Kolejno: 146 zł i 750 zł (750 zł - największa jednorazowa płatność bezgotówkowa dokonana ze środków ASOS – poczęstunek dla 43 osób w ramach warsztatów kulinarnych).

⁶⁴ Dotyczy głównie usług cateringowych czy wynajmu sali.

⁶⁵ W wykazanym dokumencie określono m.in. stawki za catering na poziomie: 15 zł - przerwa kawowa, 35 zł – obiad/lunch/kolacja, wynajem sali – 55 zł za godzinę zegarową; wynajem sali na spotkania indywidualne – 30 zł za godzinę zegarową, wynajem sali komputerowej - 65 zł za godzinę zegarową.

⁶⁶ Autokary, busy.

⁶⁷ Rozeznania rynku na usługi transportowe Fundacja dokonała m.in. w ramach projektu „Liga Mistrzów na start” RPDS.10.02.01-02-0044/16-00 realizowanego w ramach Regionalne Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (oferty usług przewozowych złożyło dwóch przewoźników).

W ramach Projektów Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. nie rozliczano kosztów podróży służbowych.

[Dowód: akta kontroli str. 506-514]

1.10. Fundacja przestrzegała zasady bezpośredniej realizacji Projektów w ramach Programu w 2016 r. i 2017 r.⁶⁸. Nie wystąpiły przypadki zlecenia realizacji zadań podwykonawcom.

[Dowód: akta kontroli str. 52, 77-112, 146-168]

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W związku z realizacją zadania publicznego w ramach Programu ASOS z 2016 r. Fundacja nie prowadziła wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi środków pochodzących z dotacji, do czego była zobowiązana postanowieniami zasad Programu⁶⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 18]

Członek Zarządu wyjaśniła, że Fundacja w wyniku przeoczenia w 2016 r. nie prowadziła wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi środków dotacji w ramach Programu ASOS w 2016 r. Nie zauważono zapisu dotyczącego ww. wymogu w zasadach Programu, a w zawartej z Ministerstwem umowie o dofinansowanie Projektu nie zawarto informacji dotyczącej obowiązku prowadzenia takiego rachunku⁷⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 519-521]

Uwaga dotycząca
badanej działalności

W ofertach realizacji zadania publicznego składanych w ramach Programu ASOS w 2016 r., 2017 r. i 2018 r. – zakwalifikowanych do dofinansowania przez MRPiPS - Fundacja omyłkowo wykazywała, że koszty wynagrodzeń jej pracowników sprawujących obsługę administracyjną projektu (tj. wynagrodzenie koordynatora Projektu, specjalisty ds. rekrutacji i promocji oraz obsługi księgowej projektu) zostaną pokryte z wkładu osobowego Fundacji⁷¹. Pozostawało to w sprzeczności zasadami ASOS⁷², stanowiącymi, że wkładem własnym osobowym (niefinansowym) może być tylko świadczenie wolontariatu lub praca społeczna członków Fundacji.

[Dowód: akta kontroli str. 22-53, 169-224, 410-462]

Członek Zarządu wyjaśniła, że pomyłkowo w ofertach wykazano, że koszty wynagrodzeń pracowników Fundacji sprawujących obsługę administracyjną Projektów ASOS zostaną pokryte z jej wkładu osobowego. Pomyłka ta nie została skorygowana, albowiem przedmiotowe oferty w kolejnych latach sporządzali inni pracownicy Fundacji. Na etapie oceny ofert MRPiPS nie zwracano uwagi na to uchybienie. Natomiast na etapie rozliczeń zadania w każdym roku - po uzgodnieniach z opiekunem Projektu – Fundacja dokonywała stosownego rozliczenia wkładu własnego, z uwzględnieniem wkładu finansowego i wkładu osobowego.

[Dowód: akta kontroli str. 519-521]

⁶⁸ Zawarte przez Fundację z MRPiPS umowy na realizację zadań publicznych w ramach ASOS 2016 i 2017 nie przewidywały zlecenia realizacji działań podwykonawcom.

⁶⁹ W 2017 r. i 2018 r. nie było obowiązku posiadania wyodrębnianego rachunku bankowego do obsługi środków dotacji z ASOS.

⁷⁰ Należy podkreślić, że w umowie podpisanej z MRPiPS zawarto zapis, że strony – przy realizacji zadania publicznego – zobowiązują się stosować zasady ASOS-Edycja 2016.

⁷¹ W rozliczeniach końcowych tych zadań wynagrodzenia pracowników Fundacji sprawujących obsługę administracyjną projektu zostały rozliczone w ramach wkładu finansowego Fundacji.

⁷² Edycja 2016, 2017 i 2018.

W badanym okresie Fundacja prawidłowo przygotowała i wykonała zadania publiczne w ramach Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r., z zachowaniem przepisów i procedur obowiązujących przy wykorzystaniu środków publicznych. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieprzewodzeniu wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi środków pochodzących z dotacji ASOS 2016, przy jednoczesnym prowadzeniu wyodrębnionej księgowości dla tego Projektu, nie miała negatywnego wpływu na realizację zadań Projektu.

2. Osiągnięcie zakładanych efektów zadania publicznego i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu
faktycznego

2.1. Fundacja przed przystąpieniem do realizacji Projektów w ramach Programu ASOS dokonywała rozpoznania potrzeb w zakresie aktywności osób starszych, w szczególności na podstawie:

- a) raportów⁷³ i dokumentów strategicznych, określających potrzeby grupy senioralnej na terenie kraju i Dolnego Śląska⁷⁴, a w szczególności trzech powiatów (wałbrzyskiego, dzierzoniowskiego i świdnickiego), z których rekrutowano seniorów do tych Projektów⁷⁵;
- b) doświadczenia z wcześniejszych edycji Projektów Programu ASOS (przeprowadzane rozmowy z seniorami, wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczestników na zakończenie zadań ASOS 2016 i 2017);
- c) spotkań i rozmów przedstawicieli Fundacji z kierownikami organizacji zajmujących się aktywizacją seniorów⁷⁶.

Najważniejsze wnioski z analizy potrzeb aktywizacji osób starszych wskazywały na: 1) brak dostatecznych warunków do integracji międzypokoleniowej i wewnątrzpokoleniowej, niewykorzystanie potencjału osób starszych z powodu braku możliwości nawiązywania i podtrzymywania relacji z innymi ludźmi, w tym ze społecznością lokalną; 2) alienację osób starszych, niską aktywność społeczną, kulturalną oraz turystyczną seniorów, wycofanie się z życia społecznego z powodu starości, inności, braku dostępu do oferty obejmującej ich międzykulturowość i międzypokoleniowość; 3) pasywny tryb życia seniorów i potrzebę zmian postaw na aktywne; 4) niską samoocenę seniorów; 5) zły stan zdrowia, zjawisko e-wykluczenia, zmniejszenie więzi rodzinnych, osłabienie relacji międzyludzkich, nienadążanie seniorów za rozwojem technologicznym w ich życiu codziennym sprzyjające występowaniu poczucia alienacji i w konsekwencji prowadzące do zwiększonego prawdopodobieństwa wystąpienia stanów depresyjnych; 6) postępującą izolację tzw. „niewidzialnych” osób starszych - szczególnie dotyczy tych osób starszych, które ze względu na posiadane uposażenie emerytalne lub rentowe nie są objęte oddziaływaniem pomocy społecznej⁷⁷, jednak dochody jakimi

⁷³ Np. [1] „Kondycja życiowa dolnośląskich seniorów raport z badań część II. Analiza wyników badań” – badanie Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego sporządzone w 2008 r.; [2] „Aktywizacja zawodowa osób 50+ konieczna” - A. Baranowska-Skimina – publikacja naukowa, wydana w 2011r. , źródło egospodarka.pl; [3] „Pokolenie 50+: zamarnowany potencjał czy szansa polskiego rynku pracy?” – publikacja na stronie rynek.pracy.pl, publikacja – rok 2015.

⁷⁴ Np. „Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2015” (M.P. z 2014 r, poz. 52).

⁷⁵ W tym: [1] Strategie Rozwoju, kolejno: powiatu świdnickiego, dzierzoniowskiego i wałbrzyskiego; [2] Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych, kolejno: w Gminie Miasto Świdnica; w Gminie Świdnica, Gminie Miejskiej Dzierżoniów i Miasta Wałbrzycha.

⁷⁶ Np. [1] Spotkania z liderami grup seniorów – Kierowniczką Uniwersytetu III wieku oraz z Prezes Stowarzyszenia Liga Kobiet Polskich w Świdnicy w dniach 12 listopada 2016 r. i 10 listopada 2017 r.; [2] Spotkania z kierownikami Domów Diennej Pomocy w Strzegomiu w dniach 14 listopada 2016 r. i 9 listopada 2017 r.

⁷⁷ Przekraczają kryterium dochodowe uprawniające do udzielenia wsparcia finansowego.

dysponują często nie wystarczająco na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb, zwłaszcza w sytuacji, kiedy zmuszeni są do podjęcia kosztownego leczenia lub rehabilitacji - ograniczenia finansowe stają się dla nich często głównym powodem rezygnacji z życia społecznego w pełnym wymiarze; 7) osamotnienie seniorów, mały kontakt z rodziną lub wręcz singularyzacja starości - często osoby w wieku senioralnym mieszkają same, są opuszczone i samotne (owdowiałe).

Analizy potrzeb osób starszych wraz ze wskazaniem źródeł tych informacji Fundacja zawierała w składanych ofertach realizacji zadań publicznych w ramach Programu ASOS w 2016 r., 2017 r. i 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. [28-31, 175-179, 416-420, 470-472]

W latach 2016-2017 działalność Fundacji na rzecz seniorów związana była tylko z realizacją Projektów ASOS. W okresie tym Fundacja zrealizowała łącznie 292 Projekty⁷⁸, w tym: 1) 11 projektów z udziałem środków UE w wysokości 4 847 345 zł; 2) 9 projektów z udziałem środków budżetu państwa w wysokości 770 250 zł; 3) jeden projekt udziałem środków budżetu samorządu województwa – 41 000 zł; 4) 272 projekty służące pojednaniu polsko-niemieckiemu i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego z udziałem środków Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży⁷⁹ oraz fundacji i organizacji niemieckich w wysokości 2 906 834 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 463-464]

W trakcie kontroli pozyskano informacje od Wójta Gminy Świdnica⁸⁰, w zakresie działań podejmowanych na rzecz aktywności osób starszych na terenie tej Gminy. Wójt wskazał w szczególności na organizowane w latach 2015-2017 seminaria i konferencje na rzecz seniorów, w trakcie których dyskutowano o miejscu osób starszych w społeczności lokalnej, o potrzebach i oczekiwaniach tych osób oraz na międzypokoleniowe warsztaty świąteczne, spotkania choinkowe i paczki świąteczne organizowane z myślą o seniorach przez fundacje w ramach pozyskanych środków z budżetu Gminy. Jako główne problemy ograniczające aktywność osób starszych Wójt wskazał na bariery komunikacyjne⁸¹, ograniczony dostęp do miejsc użyteczności publicznej (np. do kina, teatru), trudną sytuację finansową tych osób. Jakkolwiek Gmina nie uczestniczyła - w sposób bezpośredni - w realizowanych przez Fundację Projektach ASOS, to Fundacja wypracowała wiele indywidualnych kontaktów z lokalnymi mieszkańcami, w tym z osobami starszymi, będącymi beneficjentami zadań w ramach ASOS (minimum 20 osób każdego roku z Gminy Świdnica). Osoby te wspierały promocję i rekrutację seniorów do tych Projektów. Wójt nie wnosił uwag do zasad i mechanizmu funkcjonowania ASOS. W Gminie nie została powołana Rada Seniorów.

[Dowód: akta kontroli str. 114-117]

2.2. W ramach Projektów Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. Fundacja realizowała działania określone w Priorytecie II „Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową”; kierunek wiodący „Zajęcia w obszarze kultury i sztuki, w tym angażujące różne pokolenia”. W każdej edycji Projektu uczestniczyło po 165 beneficjentów (w tym po 120 seniorów⁸² i po 45 juniorów)

⁷⁸ W tym 167 projektów w 2016 r. z łącznym dofinansowaniem ze źródeł zewnętrznych w wysokości 2 693 481 zł i 125 projektów w 2017 r. z dofinansowaniem w łącznej kwocie 5 871 948 zł.

⁷⁹ Organizacja międzynarodowa utworzona w 1991 r. przez rządy Polski i Niemiec celu wspierania kontaktów między młodzieżą z obu krajów.

⁸⁰ Właściwa jednostka samorządu terytorialnego dla siedziby Fundacji.

⁸¹ Znaczne odległości do pokonania od poszczególnych miejscowości.

⁸² Tj. po około 0,1% mieszkańców powyżej 60 roku życia powiatów (w każdej edycji Programu), z których pochodzi uczestnicy wydarzeń (w każdej edycji Programu).

zamieszkujących w trzech powiatach⁸³. Działania założone w ofertach przyjętych przez MRPPiS ujęte zostały w każdym Projekcie w sześciu modułach działań i obejmowały w szczególności:

a) w 2016 r.: Moduł 1 „Piękniejemy z wiekiem”, w tym: 1) konferencja szkoleniowa dla grup seniorów i juniorów dotycząca komunikacji i porozumienia międzypokoleniowego⁸⁴; 2) spotkania szkoleniowe seniorów z ekspertami z zakresu żywienia, chorób wieku starczego, psychologami, kosmetyczkami, wizażystkami, fryzjerkami, specjalistami ds. mody i wizerunku; Moduł 2 „Ocalić od zapomnienia” – działania skierowane do obu grup beneficjentów (seniorów i juniorów) w celu zbliżenia się pokoleń, wzajemnego poznania się oraz udokumentowania historii losów i wspomnień seniorów w formie pamiętnika⁸⁵; Moduł 3 „Moja historia wczoraj i dziś” – działania skierowane do seniorów w celu poprawy poziomu i jakości ich życia oraz zagospodarowania ich potencjału poprzez dostarczenie im atrakcyjnej oferty edukacyjnej⁸⁶ i oferty spędzania wolnego czasu⁸⁷; Moduł 4 „Maxi KAZ⁸⁸” dla juniora i seniora na Dolnym Śląsku” – działania w celu dostarczenia szerokiej oferty spędzania wolnego czasu, niejednokrotnie niedostępnej dla seniorów m.in. z uwagi na ograniczenia finansowe, brak towarzystwa lub brak umiejętności organizacyjnych (wycieczki krajoznawcze szlakiem dolnośląskich Pałaców i Zamków, spacery szlakiem dolnośląskich uzdrowisk i parków⁸⁹, spotkania „Ze sztuką na Ty”⁹⁰; Moduł 5 „Przygotowanie do wolontariatu międzypokoleniowego” – działania w zakresie zapoznania seniorów z ideą wolontariatu oraz warsztaty przygotowujące do wolontariatu międzypokoleniowego⁹¹; Moduł 6 – „Tradycja łączy pokolenia”, w tym: 1) warsztaty kulinarne „Smaki dzieciństwa”⁹² oraz 2) wspólna wigilia dla uczestników Projektu⁹³.

b) w 2017 r.: Moduł 1 „Senior wolontariusz” – działania skierowane do seniorów w celu ich przygotowania do pełnienia roli wolontariuszy w Projekcie oraz tworzenia wspólnie z nimi Centrum Wolontariatu Senioralnego (CWS) – w ramach CWS seniorzy tworzyli wspólną ofertę wolontariacką, którą kierowali do środowisk senioralnych oraz świadczyli usługi w formie wolontariatu na terenie trzech powiatów objętych wsparciem; Moduł 2 „Ocalić od zapomnienia” – działania skierowane do obu grup beneficjentów, mające na celu: 1) zaktywizowanie seniorów do dzielenia się swoimi wspomnieniami (do spisywania wspomnień)⁹⁴ i przekazywania młodemu pokoleniu świadectwa nt. bogactwa międzykulturowego regionu, 2) zniwelowanie bariery korzystania przez seniorów z nowoczesnych środków komunikacji (komputer, internet i inne media) zdefiniowanej jako e-wykluczenie; Moduł 3 „Senior ma głos” – działania skierowane do seniorów, mające na celu zbudowanie przestrzeni do pozytywnego postrzegania siebie, budowania poczucia własnej wartości oraz budowania mostów w komunikacji wewnątrz, a docelowo także międzypokoleniowych; Moduł 4 „Moja i twoja historia” – działania skierowane do obu

⁸³ Tj. w powiecie świdnickim, dzierżoniowskim i wałbrzyskim.

⁸⁴ Wykład oraz warsztaty z zakresu komunikacji międzypokoleniowej i mediacji międzygeneracyjnej.

⁸⁵ Warsztaty z zakresu komunikacji międzypokoleniowej oraz fotografii, wydanie (wydruk) pamiętnika.

⁸⁶ Warsztaty dziennikarsko-komputerowe i fotograficzne, warsztaty przewodnika (opiekuna grup zwiedzających).

⁸⁷ Spisywanie swoich wspomnień, w szczególności w kontekście kulturowym i międzypokoleniowym.

⁸⁸ Kultura, aktywności i zdrowie.

⁸⁹ Działania aktywizacyjne „Nordic Walking” dla seniorów.

⁹⁰ Seminaria dotyczące sztuki dolnośląskiej, wizyty w obiektach kultury (muzea, obiekty sakralne)

⁹¹ Przygotowanie seniorów do udziału w prowadzonych w szkołach godzinach wychowawczych czy lekcjach historii oraz zajęć z zakresu tożsamości regionalnej i obywatelskiej.

⁹² Do udziału w warsztatach zaproszono przedstawicieli różnych narodowości zamieszkujących Dolny Śląsk (Grecy, Niemcy, Żydzi, Francuzi).

⁹³ Posumowanie wszystkich osiągniętych rezultatów i zrealizowanych celów w ramach projektu. Wspólne świętowanie, opowiadanie o swoich tradycjach i zwyczajach. W wigilijnej zorganizowanej na terenie Fundacji uczestniczyli beneficjenci, trenerzy, wolontariusze i pracownicy Fundacji sprawujący obsługę projektu.

⁹⁴ Tj. do pełnienia roli „Świadków czasu”.

grup beneficjentów w celu wzmocnienia integracji międzypokoleniowej poprzez wspólne działania, poznawanie siebie nawzajem oraz uczenie się oglądania świata i otaczających nas zjawisk z uwzględnieniem perspektywy drugiego człowieka, reprezentanta innego pokolenia – wypracowanie obszarów/tematów, które są wspólne, nieodzownie towarzyszą ludziom niezależnie od wieku, ale których postrzeganie, przeżywanie i zrozumienie jest uzależnione od wieku (np. czas, miłość, podróż, narodziny, śmierć itp.); Moduł 5 „Aktywny senior” – działania ukierunkowane na dostarczenie seniorom interesującej oferty spędzania wolnego czasu połączonej z ofertą edukacyjną - w tym m.in. wyjazdy edukacyjne do muzeów obiektów architektonicznych/sakralnych ważnych dla historii miast regionu (pałace, zamki, kościoły i klasztory) oraz wyjazdy na „spotkania ze sztuką” (do teatru, opery)⁹⁵; Moduł 6 „Tworzymy razem” - działania mające na celu integrację międzypokoleniową, przekazywanie tradycji i uczenia się od siebie nawzajem skierowane do obu grup beneficjentów, realizowane w ramach: 1) warsztatów kulinarnych pn. „Smaki dzieciństwa”⁹⁶, 2) warsztatów rękodzielniczo⁹⁷; 3) wspólnej wieczery wigilijnej dla uczestników projektu⁹⁸.

Wykazane działania w całości zrealizowano, co zostało udokumentowane m.in. ewidencją czasu pracy trenerów (wykładowców) zatwierdzoną przez koordynatorów edycji Projektów, dziennikami zajęć, listami obecności oraz dokumentacją fotograficzną.

[Dowód: akta kontroli str. 40-43, 77-79, 146-147, 435-439, 465-466]

Do pomiaru rezultatów Projektów przyjęto skwantyfikowane wskaźniki⁹⁹ właściwie weryfikujące realizację ich celu, tj. rozwój aktywności społecznej osób starszych poprzez stworzenie i poprawę warunków umożliwiających aktywną integrację wewnątrz- i międzypokoleniową, realizacja działań na rzecz rozwoju wolontariatu osób starszych oraz wykorzystanie i zagospodarowanie potencjałów i zasobów tkwiących w seniorach i w różnorodności pokoleń.

W związku realizacją Projektów Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. Fundacja osiągnęła założony poziom rezultatów tych zadań, w tym w szczególności:

a) w 2016 r.: 1) liczba nowych osób w wieku 60 plus, objętych ofertą rozwoju aktywności społecznej oraz korzystająca aktywnie z zaproponowanej oferty edukacyjnej z zakresu zdrowia, urody, psychologii społecznej, aktywności seniorów i ich ogromnej roli społecznej – 120; 2) liczba konferencji szkoleniowych wraz z warsztatami międzypokoleniowymi – 1¹⁰⁰; 3) liczba spotkań grupowych dla seniorów "Piękniejemy z wiekiem" - 15; 4) liczba osób, które udzieliły wywiadów dotyczących ich biografii i losów (w kontekście międzykulturowym) -15; 5) liczba juniorów przeszkolonych z zakresu komunikacji międzypokoleniowej i fotografii w celu przygotowania do przeprowadzenia wywiadów z seniorami nt. ich biografii, losów i historii – 15; 6) liczba warsztatów z zakresu komunikacji międzypokoleniowej, fotografii, oraz przygotowującej do przeprowadzenia wywiadów z seniorami i spisania ich wspomnień w formie pamiętnika 3; 7) liczba przeprowadzonych wywiadów senior-junior – 45; 8) nakład wydrukowanych

⁹⁵ W ramach projektu seniorom zapewniono bilety wstępu, transport, poczęstunek oraz opiekę przewodników.

⁹⁶ Z udziałem zaproszonych przedstawicieli różnych narodowości zamieszkujących Dolny Śląsk (Grecy, Niemcy, Żydzi, Francuzi).

⁹⁷ Wykonywanie m.in. ozdób choinkowych, serwetek „na szydełku”, kartek świątecznych, drobnych prezentów.

⁹⁸ Posumowanie wszystkich osiągniętych rezultatów i zrealizowanych celów w ramach projektu. Wspólne świętowanie, opowiadani o swoich tradycjach i zwyczajach.

⁹⁹ Tj. określone liczbowo, mierzalne i łatwo weryfikowalne (np. liczba godzin, warsztatów, uczestników).

¹⁰⁰ Wystawa dotyczyła prac fotograficznych wykonanych przez uczestników projektu i materiałów wypracowanych w trakcie warsztatów dziennikarsko-komputerowych (np. fragmenty felietonów i wspomnień seniorów).

Handwritten signature

pamiętników (spisanych 15 historii) - 200 szt.; 9) liczba warsztatów dla seniorów (fotograficzno-komputerowych, dla przewodników) - 6 oraz łączna liczba uczestników - 60; 10) liczba wystaw przygotowanych przez seniorów i juniorów uczestniczących w projekcie - 1 oraz liczba odbiorców wystawy „Moja historia” - 200 osób; 11) liczba spotkań edukacyjnych (spotkania ze sztuką) dla seniorów - 4; 12) liczba warsztatów na rzecz wolontariatu seniorów - 1 oraz liczba uczestników - 60 osób; 13) liczba warsztatów kulinarnych - 6 oraz liczba uczestników - 12 osób; 14) liczba osób uczestniczących we wspólnej inicjatywie „Tradycja łączy pokolenia” w formie wieczerzy wigilijnej - 165¹⁰¹; 15) zwiększona aktywność społeczna osób wieku 60 plus oraz zwiększone poczucie zadowolenia tych osób i wzrost świadomości, że są potrzebni a ich losy mają znaczenie dla młodych pokoleń - 120 osób; 16) liczba seniorów korzystających z komputera - 30 oraz przygotowywanych do roli wolontariusza - 10;

b) w 2017 r.: 1) liczba seniorów objętych wsparciem oraz korzystająca aktywnie z zaproponowanej oferty edukacyjnej i oferty spędzania wolnego czasu - 120; 2) liczba warsztatów skierowanych do seniorów w celu poprawy ich aktywności społecznej i integracji wewnątrzpokoleniowej - 13; 3) liczba osób seniorów korzystająca z oferty przygotowującej do wolontariatu - 10; 4) liczba warsztatów skierowanych do seniorów (dziennikarsko-komputerowych, fotograficzno-komputerowych, przewodnickich) - 32 oraz liczba uczestników ww. warsztatów - 100 osób; 5) liczba osób uczestniczących w międzypokoleniowych warsztatach: kulinarnych - 45, rękodzielniczych - 45; pn. „Piosenka łączy pokolenia” - 30; 6) liczba spotkań dotyczących wolontariatu wewnątrzgeneracyjnego, wspierających tworzenie i działanie Centrum Wolontariatu Senioralnego (CWS) - 9 oraz liczba wolontariuszy (spośród seniorów) zaangażowanych w projekcie - 10; 7) liczba wyjazdów edukacyjnych „Aktywny Senior” - 6; 8) liczba seniorów włączających się aktywnie w działania projektowe - 120; 9) liczba publikacji wydanych w ramach projektu¹⁰² - 2 oraz łączny nakład publikacji - 400 egz.; 10) liczba wyprodukowanych filmów dotyczących tematyki międzypokoleniowej - 1; 11) liczba inicjatyw angażująca seniorów w roli wolontariuszy i mających na celu stworzenie CWS - 1; 12) liczba seniorów, u których wzmocnione zostały kompetencje komputerowe¹⁰³ - 40; 13) liczba osób uczestniczących we wspólnej inicjatywie „Tradycja łączy pokolenia” w formie wieczerzy wigilijnej (wzrost integracji międzypokoleniowej) - 165.

Potwierdzeniem osiągnięcia tych wskaźników były m.in. deklaracje zgłoszeniowe uczestników, umowy zawarte z trenerami/wykładowcami, dzienniki zajęć, ewidencja godzin pracy, listy obecności, ankiety ewaluacyjne.

[Dowód: akta kontroli str. 41-43, 430-433, 467-469]

Fundacja w szerokim zakresie promowała Projekty Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r. w grupie docelowej. Informacje dotyczące promocji (naboru uczestników) tych Projektów podawała do publicznej wiadomości, poprzez:

1) zamieszczanie na stronie internetowej Fundacji informacji o naborze i realizacji poszczególnych edycji tych Projektów, podawanie takich informacji za pośrednictwem lokalnych mediów (np. Radia Wrocław) oraz na ogólnopolskiej stronie internetowej organizacji pozarządowych;

¹⁰¹ Wzrost integracji wewnątrz grupy seniorów i integracji międzypokoleniowej, zacieśnienie więzi międzypokoleniowej.

¹⁰² Publikacja „Wspomnień czar-świadkowie czasu” (200 szt.) oraz kalendarz „Oknem seniora” (200 szt.)

¹⁰³ Zapobieganie e-wykluczeniu.

2) przekazywanie drogą elektroniczną informacji o naborze do Projektów Programu ASOS do wydziałów starostw powiatów, na terenie których prowadzono rekrutację uczestników¹⁰⁴, zajmujących się promocją i współpracą z organizacjami pozarządowymi (NGO) oraz polityką społeczną i kulturą.

W ramach Programu ASOS w 2016 r. wydrukowane zostały ulotki i plakaty (po 200 szt.) informujące o tym zadaniu, które rozpowszechniono w miejscach przebywania seniorów (m.in. w Klubach Seniora¹⁰⁵, w lokalnych parafiach, ośrodkach zdrowia, ośrodkach pomocy społecznej oraz - w ramach współpracy z sołtysami - na tablicach ogłoszeń we wioskach Gminy Świdnica).

[Dowód: akta kontroli str. 486-497]

W ramach Programu ASOS - edycja w 2016 r. i w 2017 r. przeprowadzono szczegółową ewaluację Projektów. W każdej edycji wszystkim uczestnikom¹⁰⁶ umożliwiono wypełnienie ankiet - wstępnej i ankiety końcowej¹⁰⁷ - dotyczących poczucia własnej wartości i otwartości na inicjatywy społeczne. Ankiety te zawierały taki sam zestaw ośmiu pytań, dotyczących m.in. oceny beneficjenta w zakresie: pewności siebie i wiary we własne możliwości; motywacji do podejmowania nowych wyzwań; poczucia ważności dla społeczności lokalnej; jego czasu poświęcanego na zaangażowanie społeczne i pozytywnego nastawiania do otoczenia, umiejętności pracy w grupie, roli beneficjenta wśród bliskich oraz jego kompetencji społecznych.

Analiza ww. ankiet wskazywała na wzrost satysfakcji i poczucia własnej wartości oraz otwartości na inicjatywy społeczne u seniorów po zakończeniu Projektów.

Dodatkowo - w każdej edycji - wszyscy beneficjenci objęci zostali badaniem ankietowym w zakresie oceny przydatności poszczególnych działań zrealizowanych w Projektach w celu aktywizacji społecznej osób starszych oraz w 2016 r. - 30 seniorów i w 2017 r. - 40 seniorów¹⁰⁸ badaniem ankietowym dotyczącym wzrostu ich kompetencji cyfrowych.

[Dowód: akta kontroli str. 473-485]

W ramach kontroli wśród 70 osób starszych (po 35 z każdego Projektu, co stanowiło 29,2% osób starszych w każdym roku¹⁰⁹), które w latach 2016-2017 były uczestnikami kontrolowanych projektów¹¹⁰ przeprowadzono badanie ankietowe. Odpowiedzi udzieliło 44 respondentów (62,9% ankietowanych), odpowiednio: 20 (57,1%) dla Projektu z roku 2016 i 24 (68,6%) i dla Projektu z roku 2017¹¹¹.

Głównymi respondentami były kobiety¹¹² - 81,8% (36), w wieku od 60 do 76 lat, w przeważającej mierze ze średnim wykształceniem - 65,9% (29). Wykształcenie wyższe miało 31,8% (14) respondentów, a jedna osoba - wykształcenie podstawowe. Większość respondentów, tj. 29,5% (13) zamieszkiwało miasto od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców, 22,7% (10) miasto do 20 tys. mieszkańców, po siedmiu (po 15,9%) miasto od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców miasto powyżej 100 tys. mieszkańców¹¹³. Sześciu respondentów (13,6%) mieszkało na wsi.

¹⁰⁴ Projekty ASOS skierowane były do seniorów z trzech powiatów, tj. świdnickiego, dzierzoniowskiego i wałbrzyskiego.

¹⁰⁵ Kluby Seniora działają w Świdnicy, Dzierżoniowie i Wałbrzychu.

¹⁰⁶ Tj. 120 seniorom i 45 juniorom.

¹⁰⁷ Wypełniane na rozpoczęcie oraz na zakończenie każdej edycji projektu.

¹⁰⁸ W 2016r. - 30 uczestników warsztatów dziennikarsko-komputerowych; w 2017 r. - 30 uczestników warsztatów dziennikarsko-komputerowych i 10 uczestników warsztatów „Senior – Wolontariusz”.

¹⁰⁹ W projektach uczestniczyło po 120 seniorów.

¹¹⁰ „Tradycja łączy pokolenia” - ASOS 2016 oraz „Tradycja łączy pokolenia” - ASOS 2017”.

¹¹¹ 26 osób (37,4%) nie odpowiedziało na ankietę, w tym zwroty (bez podania przyczyny stanowiły % wysłanych ankiet).

¹¹² One też były głównymi uczestniczkami projektów.

¹¹³ Wałbrzych.

Handwritten signature in blue ink.

O Programie ASOS słyszało 97,7% (43) respondentów¹¹⁴, przy czym wszyscy potwierdzili swój udział w wydarzeniu.

Głównym źródłem wiedzy o realizowanym Projekcie w ramach Programu ASOS dla 59,1% (26 odpowiedzi) ankietowanych był kontakt z organizacjami senioralnymi, a dla 45,5% (20) było to zaproszenie od organizatora¹¹⁵. Żaden z respondentów nie powołał prasy jako źródła informacji o wydarzeniu, a tylko jeden wskazał na radio lub telewizję i dwoje na internet.

93,2% (41) respondentów uznało, że informacja o wydarzeniu i możliwości wzięcia w nim udziału była wystarczająca i odpowiednio dostępna.

Dominujące, bo sięgające 81,8,% (36), oczekiwania w związku z udziałem w wydarzeniu - to poszerzenie wiedzy i/lub umiejętności. Tylko o trzy wskazania mniej (75%) zajmowało - miłe spędzenie wolnego czasu. Katalog oczekiwań obejmował również m.in.: wyjście z domu – 50% (22 odpowiedzi), aktywność fizyczną – 45,5% (20). Siedmiu ankietowanych (15,9%) wskazało na możliwość podzielenia się dorobkiem artystycznym, zawodowym, hobby, a tylko pięcioro ankietowanych (11,4%) wskazało na możliwość udzielenia pomocy osobom bardziej potrzebującym.

Odnośnie aktywności, w jakich brali udział seniorzy¹¹⁶, to ankietowani wskazali przede wszystkim: wycieczki jedno lub kilkudniowe – 95,5% (42), spotkania z ekspertami¹¹⁷ - 75% (33) i spotkania z udziałem znanych osób – 56,8% (25). Tylko czterech respondentów (9,1%) wskazało na pokazy filmowe, a ośmiu (18,2%) na przedstawienia teatralne.

W kwestii oceny poziomu satysfakcji z udziału w wydarzeniach 36,4,% (16) odpowiedziało, że ich oczekiwania zostały w większości spełnione, 31,8% (14), że całkowicie spełnione, sześciu (13,6%), że spełnione powyżej oczekiwań i tyleż samo, że częściowo spełnione. Żaden z respondentów nie wskazał, że oczekiwania nie zostały spełnione albo, że spełnione zostały w niewielkim stopniu.

Miało to też wpływ na ocenę organizacji wydarzenia. Połowa ankietowanych (22 osoby) uznała, że organizacja była bardzo dobra, 31,8% (14), że wzorowa, a osiem (18,2%), że dobra. Tylko jedna osoba przyznała ocenę dostateczną, a żadna niedostatecznej lub bardzo złej.

Ponowny udział w tego rodzaju wydarzeniach zadeklarowało 68,2% respondentów (30), a 9,1% (4) udział swój warunkowało (np. od dostępności transportu, poszerzenia programu wybranych zajęć). Tylko jedna osoba deklarowała, że nie weźmie ponownego udziału.

59,1% ankietowanych (26 osób) podało, że przed uczestnictwem w obu kontrolowanych Projektach nie brało udziału w podobnych działaniach, a 36,4% (16) potwierdziło swój wcześniejszy w nich udział, przy czym 20,5% (9) wskazało, że uczestniczyło kilka razy; 9,1% (4), że regularnie; dwie osoby, że tylko raz.

70,5% (31) osób odpowiedziało, że nadal bierze udział w podobnych wydarzeniach, a 29,5% (13), że nie bierze udziału. Wśród biorących nadal udział 29,0% (9) deklarowało, że czyni to raz w roku. Tyleż samo, że kilka razy w roku. Jedna osoba wskazała, że sama organizuje sobie podobne wydarzenia.

¹¹⁵ Odpowiedzi na szereg pytań dublował się.

¹¹⁶ Również w tym wypadku osoby podawały po kilka odpowiedzi.

¹¹⁷ Np. z lekarzem, prawnikiem.

Sześciu ankietowanym (13,6%), nie udało się zachęcić znajomych, przyjaciół lub rodzinę do udziału w podobnym wydarzeniu. 79,5% (35) było skutecznymi ambasadorami i agitorami wydarzenia.

Jako propozycje zmian w organizacji podobnych wydarzeń ankietowani najczęściej proponowali zwiększenie ilości wycieczek (jedno- i kilkudniowych), zwiększenie godzin i zakresu zajęć (głównie z aktywności fizycznej, występów artystycznych, zwiększenie dostępności do działań w ramach Programu ASOS. Intrygująca była propozycja zmian terminów realizacji zadań i ich przesunięcie z wakacji na inny okres. Jako argumentację wskazano chęć spędzania wakacji z wnukami (1).

Z przeprowadzonych ankiet wynika, że seniorzy w przyszłości najchętniej wzięliby udział w takich wydarzeniach jak wycieczki i wyjazdy turystyczno-krajoznawcze oraz kulturalne, zajęcia z różnych form aktywności fizycznej, a także w różnorodnych kursach: komputerowe, językowe, kulinarne, rękodzieła, profilaktyki zdrowotnej, zajęcia muzyczne, instruktarze poetyckie, porady prawne (13).

Podsumowując przeprowadzone badanie ankietowe można stwierdzić, że osoby biorące udział w realizowanym Programie ASOS pozytywnie i dobrze oceniały jego organizację i przebieg. Większość ankietowanych zadeklarowała chęć uczestniczenia w podobnych wydarzeniach w przyszłości, a proponowany przez ankietowanych katalog zajęć był zbieżny z realizowanymi przez Fundację.

[Dowód: akta kontroli str. 566-573]

2.3. Ze złożonych w toku kontroli wyjaśnień przez Członka Zarządu wynika, że Fundacja pozytywnie ocenia współpracę z MRPIPS w zakresie realizacji rządowego Programu ASOS 2014-2020. Ograniczeniem, z którym spotkała się Fundacja w trakcie realizacji zadań w ramach tego Programu, było dość późne - w stosunku do terminu rozpoczęcia realizacji Projektu - przekazywanie środków dotacji na wskazane przez zleceniobiorcę konto bankowe. W 2016 r. środki te zostały przekazane 101 dni po rozpoczęciu Projektu¹¹⁸, w 2017 r. – 127 dni¹¹⁹, a w 2018 r. – 118 dni¹²⁰. Tym samym zleceniobiorca musiał dysponować środkami własnymi, by realizować założone cele i dopiero po przekazaniu środków przez Ministerstwo na wskazane konto mógł wydatkować środki zrefundować. Dla tak dużej organizacji, jaką jest Fundacja nie jest to ogromny balast, natomiast może to być ograniczeniem dla mniejszych organizacji. W latach 2016-2018 Fundacja zgłaszała do Ministerstwa telefonicznie potrzebę przyspieszenia procedury podpisania umowy i przekazania środków dotacji.

Innym utrudnieniem dla Fundacji był późny termin ogłaszania naborów na edycje 2017 i 2018. Nabory ogłaszano z końcem roku, a termin składania ofert był bardzo niedogodny dla potencjalnych wnioskujących. Termin składania ofert w ramach ASOS 2017 trwał od 6 grudnia do 28 grudnia 2016 r., a w ASOS 2018 od 1 grudnia do 22 grudnia 2017 r. Były to zaledwie trzy tygodnie, podczas których działał Generator Ofert ASOS. To bardzo krótki czas, jak na tak skomplikowane i wymagające wiele pracy oferty. Poza tym okres, w którym ogłaszano nabory kolidował z realizacją innych Projektów, nie tylko ministerialnych, których rozliczenie

¹¹⁸ W roku 2016 MRPIPS ogłosiło wyniki konkursu ASOS w dniu 14 czerwca 2016 r., umowę podpisano w dniu 6 września 2016 r., a środki dotacji zostały przekazane na konto Fundacji w dniu 9 września 2016 r. Realizację projektu Fundacja rozpoczęła w dniu 1 czerwca 2016 r.

¹¹⁹ W 2017 r. informacja o otrzymaniu dofinansowania została upubliczniona na stronach Ministerstwa w dniu 28 lutego 2017 r., umowę podpisano w dniu 3 lipca 2017 r. a środki na konto wpłynęły w dniu 5 lipca 2017 r. Projekt realizowany był od 1 marca 2017 r.

¹²⁰ W 2018 r. informacja o przyznaniu dofinansowania została upubliczniona na stronie internetowej Ministerstwa w dniu 9 marca 2018 r., umowę została podpisano w dniu 2 lipca 2018 r., a środki zostały przekazane na konto Fundacji w dniu 5 lipca 2018 r. Realizacja projektu rozpoczęła się w dniu 1 marca 2018 r.

musiało nastąpić z końcem roku. Zatem tworzenie nowego wniosku o dofinansowanie w ramach ASOS w tak „gorącym okresie” było kłopotliwe. Usprawnieniem i ulgą dla wnioskodawców byłoby ogłaszanie konkursów np. już w październiku z możliwością składania wniosków do końca listopada. Otwarty Generator Ofert ASOS przez dwa miesiące, dłuższy i wcześniejszy termin naboru mógłby pozytywnie wpłynąć na realizację tego programu rządowego.

Członek Zarządu wyjaśnił również, że realizacja zadań na rzecz osób starszych nie byłaby możliwa bez programu ASOS. Są to Projekty wymagające dużych nakładów finansowych. Wsparcie rządowe na rzecz osób starszych w takim wymiarze jest kluczowe i bardzo potrzebne. Dlatego też Fundacja będzie aplikowała o środki w kolejnych latach trwania tego Programu. W przypadku zaprzestania przez rząd kontynuacji Programu ASOS część zadań – jak na przykład działanie Centrum Wolontariatu Senioralnego¹²¹ czy współpraca między organizacjami senioralnymi¹²² będzie kontynuowana ze środków własnych Fundacji, jednak część działań na rzecz osób starszych nie będzie realizowana. Ponadto, w miarę możliwości, Fundacja będzie poszukiwała innych źródeł finansowania warsztatów, wyjazdów i innych form aktywizowania seniorów z naszego regionu.

[Dowód: akta kontroli str. 515-517]

W ocenie Członka Zarządu na szczególną uwagę zasługują autorskie działania Fundacji realizowane w ramach Modułu „Ocalić od zapomnienia”. To oferta edukacyjna wieloaspektowa. Jej założeniem jest odwołanie się do bogactwa międzykulturowego seniorów i przygotowanie ich do pełnienia roli Świadków Czasu – to nauka, jak przekazywać innym swoje przeżycia i doświadczenia pokoleniowe, doświadczenia czasów wojny: okupacji niemieckiej i sowieckiej, czasów komunizmu i PRL, czasów powstania Solidarności i wydarzeń wokół 1989 r. To także utrwalenie tych wspomnień w formie zapisów oraz materiałów audiowizualnych i przekazywanie ich dalszym pokoleniom. Ważne są tu trzy rodzaje warsztatów: warsztaty dziennikarsko-komputerowe, warsztaty fotograficzno-komputerowe¹²³ oraz warsztaty przewodnickie. Wszystkie tworzą pewną całość, dotyczącą prezentacji świata seniorów i jego wielobarwności, wynikającej także z mozaiki kulturowej jaką tworzą, ponieważ są ludnością napływową z różnych stron Polski i Europy¹²⁴. Innym typem autorskich działań niezbędnych dla seniora są warsztaty z ekspertami. Skupiają się one na budowaniu relacji, odczuwania i radzenia sobie z emocjami, na wzmocnieniu poczucia własnej wartości i ważności. Seniorzy często doświadczają wykluczenia, wyrzucenia poza nawias, poczucia samotności. Podczas spotkań z ekspertami (w tym z psychologiem) seniorzy uczą się odczytywać swoje emocje, nadawać zdarzeniom dobre znaczenia, uczyć się, jak radzić sobie z wiekiem, z czasem, z emocjami, z lękami.

[Dowód: akta kontroli str. 515, 517-518]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹²¹ Centrum Wolontariatu Senioralnego to efekt finalny projektu „Tradycja łączy pokolenia” w ramach ASOS 2017. 10 Seniorów zostało przeszkolonych do pełnienia roli wolontariuszy. Grupa ta zbiera się cyklicznie w Krzyżowej i opracowuje swoje mikroprojekty dla koleżanek i kolegów seniorów.

¹²² Fundacja jest nieformalnym koordynatorem działań między niektórymi grupami seniorów. Łączy i koordynuje współpracę między seniorami z 3 powiatów (m.in. pomaga w poszukiwaniu dofinansowania na działalność klubów seniora, pomaga w logistyce wydarzeń, promuje działania poszczególnych grup itp.)

¹²³ Działanie zakłada również zniwelowanie bariery korzystania z nowoczesnych środków komunikacji, jakimi są komputer, internet i inne media, zdefiniowane jako e-wykluczenie.

¹²⁴ Ludność napływowa nie tylko z Kresów Wschodnich (Lwów i okolice), ale także z Francji, Ukrainy i Grecji.

Fundacja osiągnęła zakładane efekty w związku z realizacją zadań publicznych w ramach Programu ASOS w 2016 r. i w 2017 r., jak również prawidłowo prowadziła ewaluację tych zadań.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹²⁵ (dalej: „ustawa o NIK”), odstępuje od sformułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

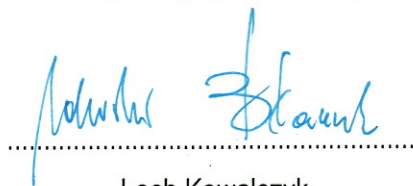
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

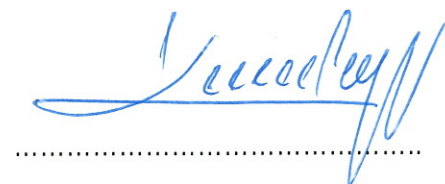
Wrocław, dnia 28 września 2018 r.

Kontrolerzy
Zdzisław Błauciak
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor

Lech Kowalczyk,
doradca ekonomiczny

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z ud.
Violetta Matuszewska-Potempka
p.o. Wicedyrektor

¹²⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 524 ze zm.